

Unga Tur gör teater både om, för och av unga. De månar om att färskva teaterutövare, vars karriärer precis har börjat, ska få möjlighet att själva ta ansvar för att mogna inom sitt gebit. Sara Beer har träffat **Nils Poletti**, konstnärlig ledare för gruppen.

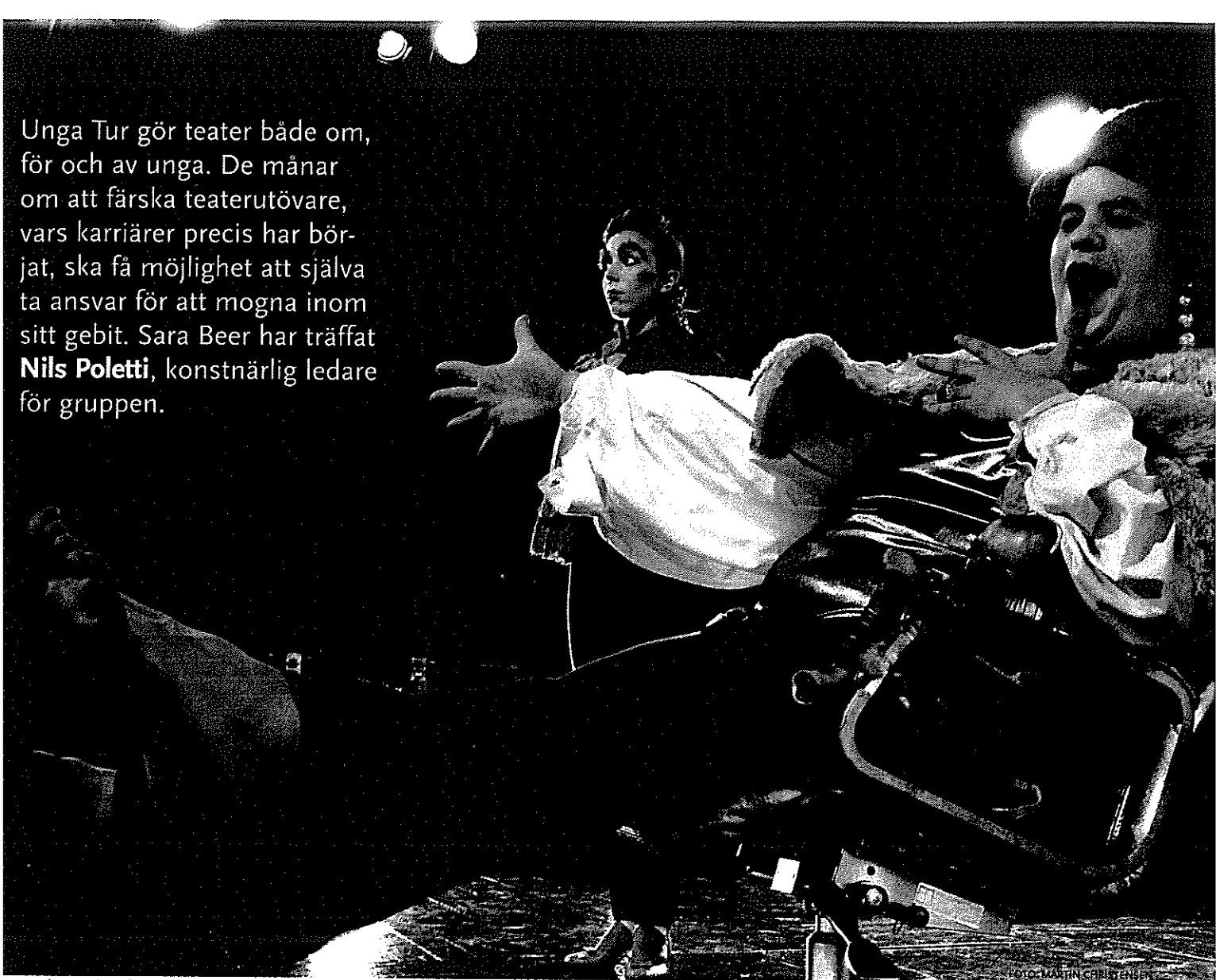

FOTO: MARTIN CHRISTENSEN

»Näktergalen från Wittenberg«, Unga Tur, med Johanna Granström och Eric Stern

FRÅN GLAD AMATÖRTEATER TILL

Utmanande experimentscen

Jag vill göra det därför att jag kan...och för att visa andra att det går. Jag vill att människor i min ålder ska få uppleva Wagner, att de ska se opera – det ska bli en jazz-Wagner i förorten. Det är fel att Staffan Waldemar Holm sätter upp »Ringens« och att den spelas för utsålda hus en kort period, åker utomlands ett år och representerar Sverige och kommer hem och spelar några få utsålda föreställningar – för våra skattepengar. Det är som en borg runt finkulturen.

Nils Poletti pratar om Unga Turs nästa teaterprojekt, Wagners »Parsifal«. Enligt planerna ska hans favoritopera spelas i Kärrtorp till som-

maren som huvudnummer i en planerad scenkonstfestival. En Wagneropera med oskolade sångare och bara sex musiker i orkestern, en läsning som tar fasta på operans islamofobiska ingredienser och ett moderniserat språk ska nå ut till den unga, teaterskeptiska stampubliken.

– Hoppas tidningarna skickar dit en operarecensent, säger han.

Nyfiken ledning

Unga Tur är en teatergrupp som gjort starkt intryck med sina ambitiösa uppsättningar där man maximalt utnyttjat styrkan av att vara många, begåvade amatörer med en orädd och

nyfiken konstnärlig ledning. I dag har gruppen 36 fasta medlemmar. Den konstnärliga ledningen består av fem personer – förutom Nils Poletti ingår även Anna Hellandsjö, scenograf, Janne Tavares, musiker, Moa Backman, dramaturg och Emma Molin, skådespelare. Alla är vänner, eller vännerns vänner. Ingen får betalt utom en producent på halvtid. Den starka gemenskapen i gruppen går inte att ta miste på. Med minimala ekonomiska resurser har Unga Tur lyckats förvandlas från en frejdig amatörteater till en populär experimentscen.

Nils Poletti gick ut S:t Eriks teaterlinje år

2000 och kom i kontakt med Turteatern när han sökte och fick en roll i deras uppsättning av »Maratondansen«. 2001 debuterade han på Gräsgården i rollen som Rinaldo i Shakespeares »Slutet gott! Allting gott?« samt Markisen av Dorset och ärkebiskopen av York i »Rickard III«. Han har också spelat Lilla soldaten i TurTeaterns uppsättning av »Kanin, Kanin« och haft huvudrollen som Karl i uppsättningen av »Fritänkaren« på Strindbergs Intima Teater i regi av Richard Turpin.

Tar saken i egna händer

Under tiden sökte han också till scenskolan. Han sprack i sista provet två år i rad, blev arg och grundade Unga Tur, ett samarbete med Turteatern. Så här beskriver de sig själva: »UngaTur är en idé som grundar sig i att unga teaterutövare i början av sina karriärer ska få göra sina egna uppsättningar på en av Stockholms snyggaste scener och på så sätt ta eget ansvar för sin konstnärliga utveckling /.../

Vi tänker inte vänta på att bli upptäckta och förverkligade av någon annan, vi tänker upptäcka och förverkliga oss själva! /.../ UngaTur riktar sig till alla, men i synnerhet till unga i förorten /.../ UngaTur gör teater om unga, med unga, för unga i ett professionellt sammanhang.«

Tanken var från början att amatörer skulle få tillgång till utbildning på teatern genom att få jobba sida vid sida med professionella skådespelare. Samtidigt skulle Turteatern kunna göra större uppsättningar, med fler roller och statister.

Även om det ännu inte blivit av har samarbetet givit Unga Tur tak över huvudet och fördelen av att ha en producent. Det började med en samproduktion, kabarén »Clubtur Deluxe«, och fortsatte på egen hand med »Mösexan«, Willy Russel-pjäsen är en riktig favorit för den unga teatergruppen på väg. Sedan chockhöjdes ribban när man bestämde sig för att sätta upp Peter Weiss »Mordet på Marat« sommaren 2005. Det var Nils Polettis regidebut och den

första manifestationen av vad han själv kallar gruppens »hybris«.

DN:s teaterrecensent skrev: »Jag tror mig inte ha sett någon föreställning som kommit lika nära Peter Weiss egen luttrade, visa erfarenhet. Just därför, och för att regissören Nils Polettis uppsättning samtidigt så intelligent och uppsluppet är i takt med vår egen tid blir det så underhållande.«

Regelbrott

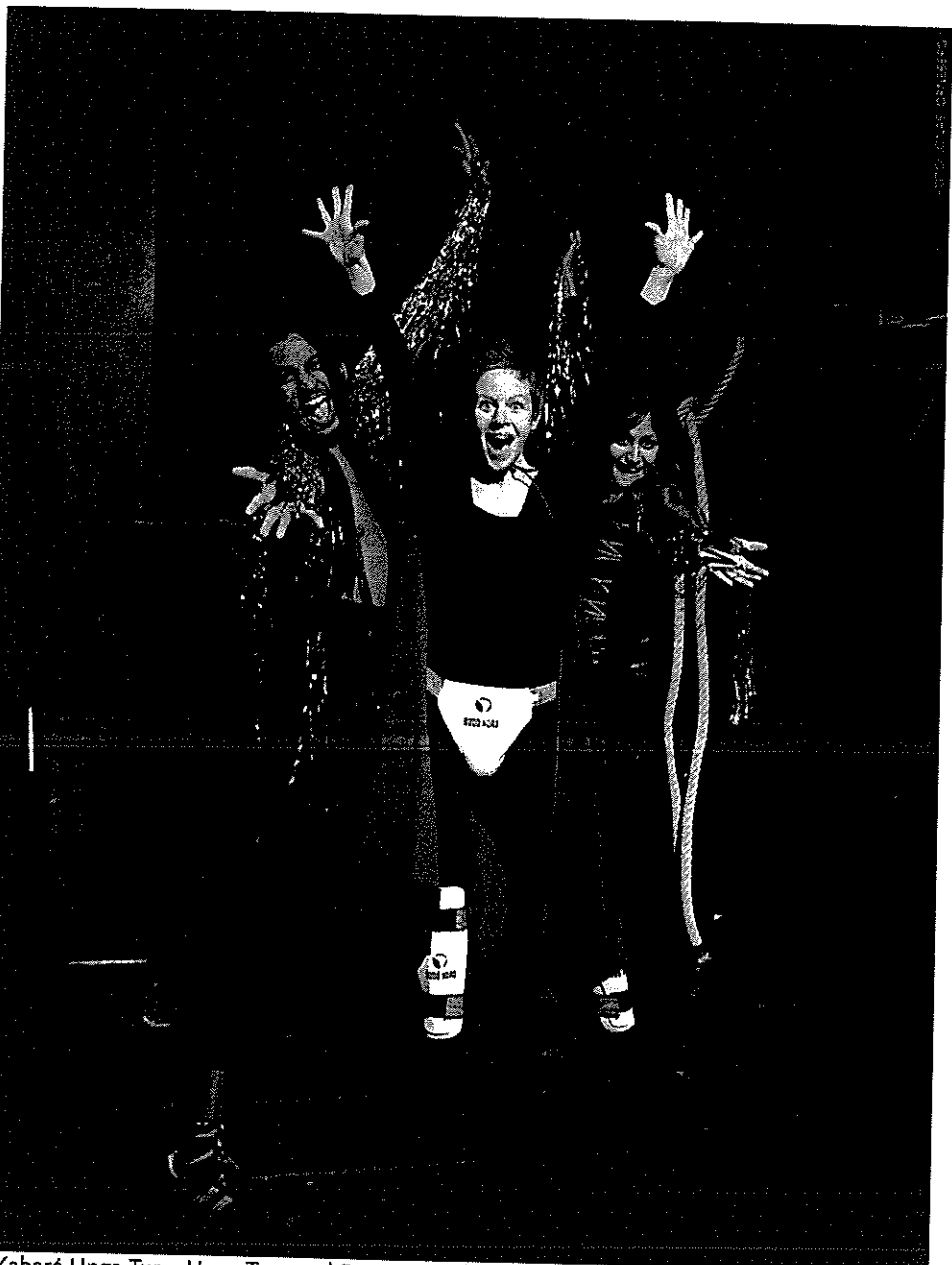
Nils Poletti berättar att mötet med modern tysk teater blev avgörande. Ett besök på Volksbühne och Frank Castorfs föreställning »Snödröningen« visade vägen. Nu var det dags att gå emot allt han lärt sig. Inspirerad av alla brutna teaterregler (djur på scen, maratonföreställningar utan paus) kan man kanske säga att han valde riktning.

– Den föreställningen lät mig förstå att jag hade så många regler för skapandet. På Volksbühne bröt de mot alla regler jag hade i mig. De hade djur på scen, men det stal inte fokus – jag menar, jag kan inte tyska men jag förstod precis vad de sa, situationerna fanns i deras kroppar. Jag tycker aldrig nakenhet på scen funkar. Man tittar bara på skådespelarnas kroppar. Men här stod två nakna män i kejsarens nya kläder och det var inte bara nakna skådespelare. De tillförde något till scenen. Folk gick under föreställningen och jag som brukar tycka att det är så pinsamt tyckte bara att det var kul. Att jag var med om något unikt! Efter fyra och en halv timme bröt de för att det gick så mycket folk. Jag blev lycklig!

»Kabaré Unga Tur« var nästa projekt – som till stora delar handlade om att alla i gruppen skulle få chansen att gå vidare i sin utveckling genom att själva skriva sketcher och sångtexter till föreställningen. Därefter satte de upp »Näktergalen från Wittenberg«, Strindbergs pjäs från 1903 om Martin Luthers liv och leverne på det sena 1500-talet, som hade premiär sommaren 2006. Den lekfulla iscensättningen, scenbilden med sina två våningsplan och rutschbanor och Carina Ehrenholms Luther gick hem hos publiken och kritiken. Svenska Dagbladet skrev:

»...den stora skådespelartruppen är som ett lyckligt dagis som löper amok. Uppsättningen börjar med att 14 August Strindberg dansar på scenen och slutar med att ensemblen unisont sjunger Fångad av en stormvind. Unga Tur går från klarhet till klarhet till klarhet...Kärrtorp brinner.«

– I »Näktergalen« var hela ingången att jag skulle göra fel. Jag har alltid gillat Strindberg, han har varit helig för mig. Därför valde jag en ganska dålig pjäs, förklarar Nils Poletti. Jag har också blivit mer och mer intresserad av dans. Koreografen Eddie Edvinsson var med i både »Mordet på Marat« och »Näktergalen« där det till och med handlade om en samregi. Samarbetet genererade intressanta idéer. Nu är jag väldigt inne på performance – för att åtminstone ta reda på vad det är och hitta inspiration.

»Kabaré Unga Tur«, Unga Tur, med Benyam Haile, Anna von Bredow och Anna Wadström

»blod.sex.väld.äckel«, Teater Tribunalen, med Sara Isaksson och Nils Poletti

Vill kommentera samtiden

Nils Poletti är för tillfället besatt av att inte göra det lätt för sig. När man pratar med honom om hans arbete återkommer vissa saker: Oviljan att sitta och vänta på att bli uppjuden. Tron på att teaterutbildning fungerar bäst på teatern. Drivkraften att vilja spela för sin egen generation och få dem att se Weiss, Strindberg och Wagner. Och viljan att göra politisk teater.

– Teatern ska kommentera sin samtid, inte bara vara vacker eller beröra. Man ska hela tiden påminnas om att det här är teater. Man måste släppa in publiken. Teatern måste kommunicera. I dag finns det bara en teknik som är riktig teater. Det är den man söker in med på scenkolan och den man sen får lära sig där –

Stanislawski. Men jag vill hellre bredda och säga att det är bara EN teknik. Det finns flera. I min generation finns en glömd Brecht-teknik. Jag tycker att musikal borde vara den högsta konstformen, där finns allt. Där finns ett syfte med att sjunga i stället för att gråta, dansa istället för att skratta. Dock har musikalvärlden blivit privatteaternas teater, där vinst kommer i första hand.

Nils Poletti går nu tredje året på Teaterhögskolan och uttrycker stor tacksamhet för de resurser han där får ta del av och de pedagoger han kommit i kontakt med. Samtidigt säger han sig fortfarande tro på den modell som man försöker bygga upp på Unga Tur, där tanken är att gruppen ska utbildas på teatern för att skapa ny

teater. Utbildningen ska inte vara till för att bevara teatern utan för att förändra den – här citerar han fritt Keve Hjelm.

Som praktikant på Teater Tribunalen var han denna vinter aktuell med sin roll i »sex.väld.blod.äckel« av Alfian Bin Saát, återigen med Richard Turpin som regissör. Framöver, innan sommarens scenkonstfestival, ska Unga Tur ägna sig åt ett filmprojekt med sex kortfilmer som ska visas på Reflexen i april 2007.

– Vår lilla filmskola. Gruppens medlemmar skriver, regisserar och spelar. Det är delvis för att lära oss film för att sedan kunna använda projektioner på teaterscenen. Allt är en del av utbildningen, säger Nils Poletti. ♣

SARA BEER